

ЧУДОМИР ЛАЗАРУВАНЕ

chitanka.info

Началото на този обичай трябва да се търси в дълбоката езическа древност. Народното вярване е затвърдило тоя ден в чест на нивите, пасбищата и гората. Лазар е с балтия в ръка. Той чисти храсталаци и гори и ги преобръща на орници. Лазаруването е голям народен празник, запазен добре още в чистите балкански села на околията ни. Той е и празник на подевките. Момиче, което не е лазарувало, не може да се момее.

Някога, в миналото, лазарките отрано, от средопостница още, започвали да се събират в една от другарките си, за да учат песните. Те са били на групи от по десетина момичета. Някои от тях са носили криваци, а една — балтия. Тази с балтията се казвала Лазарова булка. Като влязат в някой двор, две от тях вдигнат криваците, а другите ги обикалят в кръг. В този кръг други четири, забулени с превес над очите, играят около двете, без да се хващат за ръце. Сега вече не е тъй. Сега лазаруват малките, от 5 до 12 години, налавят се на редица, която се вие като змия, когато играят. Песните им са най-разнообразни. Има посветени на всеки член от семейството, според пола, възрастта и общественото положение.

Преди да тръгнат, първата песен, която запяват, е:

*Елен, делен девойко, Лазаре,
елен плава през море, Лазаре,
с позлатени рогове, Лазаре,
на рогове му постелка, Лазаре,
на постелка сам Лазар, Лазаре,
чисто сукно кроеше, Лазаре,
— Прийди, Видо, пристъпи,
земи златна ябълка, Лазаре,
Приде Вида, пристъпи, Лазаре,
не даде ѝ ябълка, Лазаре,
но я хвана за ръка, Лазаре,*

Тази песен се пее и сега в с. Турия, Павел баня и др. така:

Елен плува по море, Лазаре,

*желти му са рогата(2), Лазаре,
на рогата момата, Лазаре,
тя се вие, повива(2), Лазаре,
като пръчка лозова, Лазаре,
като гайтан коприна(2), Лазаре.*

Освен песни и припеви за хора има и такива за цветята, за момината градина и пр.

Една такава срещаме в XXVIII том на Сборника от народни умотворения, записана от г. Д. Маринов от баба Дона Узунниколова от с. Шипка. Тя е в чест на розата:

*— Червено цвете, Лазаре,
червен трендафил, Лазаре,
кой ми те сади, Лазаре,
кой те полива, Лазаре.
— Господ ме сади, Лазаре,
той ме полива, Лазаре.
Татко ти ме носи, Лазаре,
на самур калпак, Лазаре,
на бърза коня, Лазаре.
Майка ти ме носи, Лазаре,
на златна хурка, Лазаре.
Сестра ти ме носи, Лазаре,
на руса коса, Лазаре.
Брат ти ме носи, Лазаре,
на алеи пояс, Лазаре.*

Тази песен, разбира се, е вече забравена. От многобройните други подевките сега знаят по един-два куплета само в началото. Самият празник полека-лека чезне, като отживелица, и не е далече денят, когато ще остане споменът само от него. Да го възвърнем отново едва ли бихме могли, а да го заменим с нещо по-ново и по-хубаво, нито имаме сили, нито (имаме) онова сърце за чисти пориви и поезия, каквито са имали някога хората. Сега сме в епохата на „шлагерите“ и

тези неща не ни интересуват. Какво ще ни интересува някакъв Лазар,
когато си имаме

*... две съседки,
две съседки, две кокетки,
чернооката е Гинка,
а пък русата Калинка...*

*(Публикуван във в. „Казанлъшка искра“, XI, бр. 232 от
31.III.1934 г.)*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.